Autoriteit
Consument & Markt

Besluit

Ons kenmerk: ACM/DE/2016/207030_OV
Zaaknummer: 16.0645.52

Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven elektriciteit per 1 januari 2017 voor Enduris B.V.

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt als bedoeld in artikel 41c, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998.

Muzenstraat 41 | 2511 WB Den Haag
Postbus 16326 | 2500 BH Den Haag
T 070 722 20 00 | F 070 722 23 55
info @acm.nl | www.acm.nl | www.consuwijzer.nl

Autoriteit
Consument & Markt

Besluit

Inhoudsopgave

1 Inleiding 3
2 Context van dit besluit 3
3 Samenhang met andere besluiten 4
4 Procedure van totstandkoming van dit besluit 9
5 Vaststelling van de totale inkomsten en rekenvolumina 10
6 Beoordeling van het tarievenvoorstel 18
7 Dictum 23
Bijlage 1: Berekening van de totale inkomsten 2017 24
Bijlage 2: Tarievenblad 25

Autoriteit
Consument & Markt

Besluit

1 Inleiding

1. Met dit besluit geeft de Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) uitvoering aan artikel 41c van de Elektriciteitswet 1998 (hierna: E-wet). Op grond hiervan stelt ACM jaarlijks voor iedere netbeheerder elektriciteit de tarieven vast, die deze netbeheerder ten hoogste mag berekenen voor de uitvoering van de taken genoemd in artikel 16, eerste lid, van de E-wet (hierna: transport- en aansluittarieven).

2. De transport- en aansluittarieven die ACM met dit besluit vaststelt, treden in werking met ingang van 1 januari 2017. Dit besluit is van toepassing op Enduris B.V. (hierna: Enduris).

3. Dit besluit bestaat uit een aantal hoofdstukken. Hoofdstuk 3 geeft de context van dit besluit. Hoofdstuk 3 bevat de samenhang met andere besluiten. In hoofdstuk 4 wordt procedure van de totstandkoming van dit besluit besproken. In hoofdstuk 5 worden de toegestane inkomsten vastgesteld. Hoofdstuk 6 bevat de beoordeling van het tarievenvoorstel van Enduris. In hoofdstuk 7 staat het dictum verwoord. Dit besluit bevat daarnaast twee bijlagen, te weten de berekening van de totale inkomsten voor het jaar 2017 “Berekening totale inkomsten 2017 regionaal netbeheer elektriciteit” en het tarievenblad “Tarievenblad Enduris Elektriciteit 2017”. De bijlagen zijn gepubliceerd op de website van ACM (www.acm.nl). Deze bijlagen vormen een integraal onderdeel van het besluit.

2 Context van dit besluit

4. ACM houdt onafhankelijk toezicht op de elektriciteitsmarkt met als doel deze markt zo effectief mogelijk te laten werken. Elektriciteit wordt getransporteerd via het landelijk hoogspanningsnet en (regionale) transportnetten (hierna: distributienetten). Ingevolge 10, achtste lid, E-wet, hebben de netbeheerders een wettelijk monopolie. Afnemers met een aansluiting op een bepaald net kunnen niet zelf bepalen door welke netbeheerder zij het transport laten verrichten. Zij zijn gebonden aan de netbeheerder die het net beheert waar zij een aansluiting op hebben.

5. De meeste afnemers zijn aangesloten op een distributienet. Via het landelijk hoogspanningsnet en het distributienet komt de elektriciteit uiteindelijk terecht bij de afzonderlijke afnemers. Beheerders van dergelijke distributienetten worden ook wel regionale netbeheerders genoemd. Enduris is een regionale netbeheerder elektriciteit (hierna: netbeheerder). Bij het beheer van zijn distributienet ondervindt hij geen concurrentie van andere netbeheerders.

6. In de E-wet zijn de taken voor netbeheerders bepaald. Voor netbeheerders staan deze taken onder meer opgesomd in artikel 16, eerste lid, met uitzondering van onderdeel p, van de E-wet. Zij bestaan uit het leveren van transport- en aansluitdiensten. Het beheer van de netten maakt onderdeel uit van een gesloten systeem. Het is de netbeheerder ingevolge artikel 17 van de E-wet niet toegestaan goederen of diensten waarmee hij in concurrentie treedt te leveren, met uitzondering van de in dat artikel limitatief opgesomde werkzaamheden. Artikel 43 van de E-wet stelt daarbij dat een netbeheerder verplicht is een afzonderlijke boekhouding te voeren voor het beheer van de netten op grond van zijn taken.

7. Netbeheerders hebben er belang bij dat zij de efficiënte kosten (inclusief een redelijk rendement) die zij maken om te voldoen aan de wettelijke taken, kunnen terugverdienen. Het ontbreken van concurrentie zou ertoe kunnen leiden dat een netbeheerder onvoldoende doelmatig werkt, te hoge tarieven in rekening brengt of tussen verschillende typen afnemers discrimineert. De afnemers worden in dergelijke gevallen benadeeld. Afnemers zijn daarom gebaat bij een bevordering van de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van het transport.

8. De wetgever heeft ACM daarom belast met de taak om een reguleringssystematiek vast te stellen waarmee de netbeheerder een prikkel krijgt om net zo doelmatig te handelen als bedrijven die wel concurrentie ondervinden en om zowel kwaliteit als ook efficientie te verbeteren. Omdat Enduris, als zijnde een netbeheerder, een wettelijk monopolie heeft, stelt ACM met het onderhavig besluit de tarieven vast die hij ten hoogste in rekening mag brengen voor de uitvoering van de bij wet aan hem opgedragen taken. De reguleringssystematiek is erop gericht te voorkomen dat de netbeheerder onredelijk hoge tarieven in rekening brengt voor de uitvoering van deze taken. Daarnaast is het van belang dat de netbeheerder de efficiënte kosten die hij maakt voor het verrichten van deze taken kan terugverdienen. Als de netbeheerder de efficiënte kosten (inclusief een redelijk rendement) vergoed krijgt, komen de noodzakelijke investeringen in kwaliteit, en daarmee de leveringszekerheid van elektriciteit, niet in gevaar. De vergoeding voor de uitvoering van de wettelijke taken vindt plaats via de transport- en aansluittarieven. In hoofdstuk 3 – *Samenhang met andere besluiten*, licht ACM nader toe hoe de hierboven omschreven reguleringssystematiek is opgebouwd.

3 Samenhang met andere besluiten

9. Jaarlijks stelt ACM in afzonderlijke besluiten de maximum transport- en aansluittarieven vast die elke netbeheerder in rekening mag brengen. ACM vindt het belangrijk om inzichtelijk te maken hoe de transport- en aansluittarieven voor 2017 samenhangen met het methodebesluit voor de regionale netbeheerders elektriciteit voor de periode van 1 januari 2017 tot en met 31 december

2021[1] (hierna: het methodebesluit) en de daarvan afgeleide x-factor, q-factor en rekenvolumina per netbeheerder voor de periode 2017-2021. ACM hecht hier waarde aan omdat deze begrippen onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden.

Van het methodebesluit en het x-factor-, q-factor- en rekenvoluminabesluit…

10. ACM heeft de methode tot vaststelling van de x-factor, x-factor en rekenvolumina voor netbeheerders voor de periode 1 januari 2017 tot en met 31 december 2021 (hierna: de zevende reguleringsperiode) vastgelegd in het methodebesluit. De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 41, eerste, derde, vierde en vijfde lid, van de E-wet:

"*1. De Autoriteit Consument en Markt stelt na overleg met de gezamenlijke netbeheerders en representatieve organisaties van partijen op de elektriciteitsmarkt:*

a. ten aanzien van de taken, genoemd in artikel 16, eerste lid, met inachtneming van het belang dat door middel van marktwerking ten behoeve van afnemers de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van het transport worden bevorderd en rekening houdend met het belang van voorzieningszekerheid, duurzaamheid en een redelijk rendement op investeringen, voor netbeheerders, met uitzondering van de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet, de methode vast tot vaststelling van de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering, van de kwaliteitsterm en van het rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

b. voor elke taak, genoemd in artikel 16, tweede lid, met inachtneming van het belang dat de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van uitvoering van deze taken worden bevorderd, en rekening houdend met het belang van voorzieningszekerheid, duurzaamheid en een redelijk rendement op investeringen, de methode van regulering vast voor de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet.

Het besluit tot vaststelling van de methode geldt voor een periode van ten minste drie en ten hoogste vijf jaar.

3. De korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering heeft onder meer ten doel te bereiken dat de netbeheerder in ieder geval geen rendement kan behalen dat hoger is dan in het economische verkeer gebruikelijk en dat de gelijkwaardigheid in de doelmatigheid van de netbeheerders wordt bevorderd.

4. De kwaliteitsterm geeft de aanpassing van de tarieven in verband met de geleverde kwaliteit aan en heeft ten doel netbeheerders te stimuleren om de kwaliteit van hun transportdienst te optimaliseren.

5. De rekenvolumina die een netbeheerder gebruikt bij het voorstel, bedoeld in artikel 41b, zijn

[1] Besluit van 30 augustus 2016, met kenmerk ACM ACM/DE/2016/205072 en zaaknummer 16.0109.52. ACM heeft dit besluit genomen op grond van artikel 41, eerste lid, van de E-wet.

gebaseerd op daadwerkelijk gefactureerde volumina in eerdere jaren, of worden door de Autoriteit Consument en Markt geschat indien deze betrekking hebben op nieuwe tarieven."

11. Vervolgens heeft ACM de in het methodebesluit neergelegde methode toegepast om de hoogte van de x-factor, q-factor en rekenvolumina voor iedere netbeheerder afzonderlijk vast te stellen. Voor de zevende reguleringsperiode zijn de x-factor, q-factor en rekenvolumina voor Enduris vastgesteld met het besluit van 12 september 2016 (hierna: het x-factorbesluit).[2] De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 41a, eerste lid, van de E-wet:

"*1. Ten behoeve van het voorstel, bedoeld in artikel 41b, stelt de Autoriteit Consument en Markt voor iedere netbeheerder afzonderlijk voor dezelfde periode als waarvoor het besluit geldt op grond van artikel 41, eerste lid, vast:*

a. de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering,

b. de kwaliteitsterm, en

c. het rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld."

via het tarievenvoorstel…

12. Iedere netbeheerder zendt jaarlijks een voorstel voor de tarieven die de netbeheerder ten hoogste zal berekenen voor de uitvoering van de netbeheertaken (hierna: tarievenvoorstel) aan ACM. Daarbij nemen de netbeheerders onder meer het uitgangspunt van kostenoriëntatie, de tariefstructuren zoals vastgelegd in de Tarievencode elektriciteit, de door ACM vastgestelde x-factor, q-factor en rekenvolumina en de wettelijke formule in acht. De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 41b, eerste en tweede lid, van de E-wet:

"*1. Iedere netbeheerder zendt jaarlijks voor 1 oktober aan de Autoriteit Consument en Markt een voorstel voor de tarieven die deze netbeheerder ten hoogste zal berekenen voor de uitvoering van de taken genoemd in artikel 16, eerste lid, met uitzondering van onderdeel p, en voor zover het betreft de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet, de taken, genoemd in artikel 16, tweede lid, met inachtneming van:*

a. het uitgangspunt dat de kosten worden toegerekend aan de tariefdragers betreffende de diensten die deze kosten veroorzaken,

b. de tariefstructuren vastgesteld op grond van artikel 36 of 37,

c. het bepaalde bij of krachtens artikel 41a,

d. de formule

$$TI_t = \left(1 + \frac{cpi - x + q}{100}\right) TI_{t-1}$$

[2] Besluit van 12 september 2016, met kenmerk ACM/DE/2016/205154.

waarbij

TI_t = de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar t, te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in jaar t en het op basis van artikel 41a, eerste lid, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;
TI_{t-1} = de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar voorafgaande aan het jaar t, te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in jaar t-1 en het op basis van artikel 41a, eerste lid, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;
cpi = de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (alle huishoudens), berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd in de vierde maand voorafgaande aan het jaar t, en van deze prijsindex, gepubliceerd in de zestiende maand voorafgaande aan het jaar t, zoals deze maandelijks wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek;
x = de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering;
q = de kwaliteitsterm, die de aanpassing van de tarieven in verband met de geleverde kwaliteit aangeeft;
e. de gemaakte kosten voor investeringen, bedoeld in artikel 20d of 20e, tweede of derde lid, voor zover de kosten doelmatig zijn;
f. [dit onderdeel is nog niet in werking getreden;]
g. het totaal van de gemaakte kosten voor een verwerving van een bestaand net waarvoor nog niet eerder een netbeheerder was aangewezen door of met instemming van Onze Minister en voor de investeringen tot aanpassing van dat verworven net waardoor aan de bij of krachtens deze wet daaraan gestelde eisen wordt voldaan, voor zover deze kosten doelmatig zijn;
[…]
2. De geschatte kosten die een netbeheerder voor de uitvoering van de taken genoemd in artikel 16, eerste en tweede lid, bij een andere netbeheerder in rekening zal brengen, worden zonder toepassing van de formule, bedoeld in het eerste lid, onder d, toegevoegd aan de totale inkomsten uit de tarieven van deze andere netbeheerder. Het verschil tussen de geschatte en gerealiseerde kosten wordt betrokken bij de vaststelling van de totale inkomsten uit de tarieven van de andere netbeheerder in een volgend jaar."

naar het tarievenbesluit

13. ACM stelt de transport- en aansluittarieven met betrekking tot de netbeheertaken voor iedere netbeheerder jaarlijks vast (hierna: tarievenbesluit). Dit tarievenbesluit bevat de transport- en aansluittarieven die afnemers van elektriciteit ten hoogste moeten betalen. De wettelijke grondslag voor het tarievenbesluit is artikel 41c, eerste of derde lid van de E-wet, waarbij ACM een correctie kan toepassen op grond van het tweede, vijfde of zesde lid van dat artikel of de begininkomsten van een reguleringsperiode kan vaststellen op het efficiënte kostenniveau (inclusief een rendement) op grond van het vierde lid van dat artikel:

"*1. De Autoriteit Consument en Markt stelt de tarieven, die kunnen verschillen voor de verschillende netbeheerders en voor onderscheiden tariefdragers, jaarlijks vast.*

2. De Autoriteit Consument en Markt kan de tarieven die zullen gelden in het jaar t corrigeren, indien de tarieven die golden in dat jaar of de jaren voorafgaand aan het jaar t:

a. bij rechterlijke uitspraak of met toepassing van de artikel 6:19 of 7:11 van de Algemene wet bestuursrecht zijn gewijzigd;

b. zijn vastgesteld met inachtneming van onjuiste of onvolledige gegevens en de Autoriteit Consument en Markt, indien zij de beschikking had over juiste of volledige gegevens, tarieven zou hebben vastgesteld die in aanmerkelijke mate zouden afwijken van de vastgestelde tarieven;

c. zijn vastgesteld met gebruikmaking van geschatte gegevens en de feitelijke gegevens daarvan afwijken;

d. zijn vastgesteld met gebruikmaking van gegevens omtrent kosten voor bepaalde diensten, terwijl netbeheerders die diensten in het jaar t of een gedeelte van jaar t niet hebben geleverd of voor die diensten geen of minder kosten hebben gemaakt;

e. zijn vastgesteld op basis van de geschatte kosten als bedoeld in het zevende lid en de gerealiseerde efficiënte kosten die daarvan afwijken.

3. Indien een voorstel niet binnen de termijn, bedoeld in artikel 41b, eerste lid, aan de Autoriteit Consument en Markt is gezonden, stelt deze de tarieven voor de desbetreffende netbeheerder uit eigen beweging vast met inachtneming van artikel 41b.

4. Indien de totale inkomsten aan het begin van de periode, bedoeld in artikel 41, eerste lid, niet in overeenstemming zijn met het efficiënte kostenniveau inclusief een rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is, kan de Autoriteit Consument en Markt bij de toepassing van de formule, genoemd in artikel 41b, eerste lid, onderdeel d, in plaats van TI_{t-1}*, de totale inkomsten vaststellen op het efficiënte kostenniveau inclusief een rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is.*

5. Indien een besluit op grond van artikel 41, eerste lid, of 41a eerste lid, bij onherroepelijke rechterlijke uitspraak is vernietigd of bij een onherroepelijk besluit op bezwaar is herroepen, herberekent de Autoriteit Consument en Markt de tarieven, bedoeld in het eerste lid, met toepassing van de met inachtneming van die uitspraak of dat besluit op bezwaar gecorrigeerde methode onderscheidenlijk gecorrigeerde doelmatigheidskorting, kwaliteitsterm of rekenvolume, en verdisconteert zij de uitkomsten van deze herberekening in de eerstvolgende op grond van het eerste lid vast te stellen tarieven. Daarbij worden deze herberekening en de wijze waarop de uitkomsten daarvan in de tarieven zijn verdisconteerd separaat weergegeven.

6. De Autoriteit Consument en Markt kan de tarieven die zullen gelden in het jaar t corrigeren met de gederfde inkomsten die voor netbeheerders zijn ontstaan door toepassing van een volumecorrectie op grond van artikelen 29, zevende tot en met tiende lid, in 2014."

14. De tarieven gelden vanaf de datum van inwerkingtreding van het tarievenbesluit tot 1 januari van het jaar volgend op de datum van inwerkingtreding ingevolge artikel 42, eerste lid en tweede lid, van de E-wet, tenzij de tarieven voor het jaar volgend op de datum nog niet zijn vastgesteld:

"*1. De tarieven treden in werking op een door de Autoriteit Consument en Markt te bepalen datum en gelden tot 1 januari van het jaar, volgend op de datum van inwerkingtreding van het besluit tot vaststelling van de tarieven.*
2. Indien op 1 januari de tarieven voor het volgende jaar nog niet zijn vastgesteld, gelden de tarieven tot de datum van inwerkingtreding van het besluit tot vaststelling van de tarieven voor het volgende jaar."

4 Procedure van totstandkoming van dit besluit

15. Met het methodebesluit heeft ACM op grond van artikel 41, eerste lid, van de E-wet de methode tot vaststelling van de x-factor, q-factor en rekenvolumina voor de zevende reguleringsperiode vastgesteld.

16. Met het x-factorbesluit heeft ACM op grond van artikel 41a, eerste lid, van de E-wet een x-factor van 1,94, een q-factor van 0,38 en de rekenvolumina voor de zevende reguleringsperiode vastgesteld voor Enduris. ACM hanteert in beginsel deze rekenvolumina bij het onderhavige tarievenbesluit. Bij de totstandkoming van dit besluit, heeft ACM de x-factor, q-factor en rekenvolumina voor de vijfde en zesde reguleringsperiode, zoals gewijzigd dan wel ongewijzigd vastgesteld bij besluiten van 25 augustus 2016,[3] in acht genomen.

17. Aan de hand van artikel 41b, eerste lid, onderdeel b, van de E-wet, heeft ACM met gebruikmaking van de gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek de hoogte van de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (hierna: cpi) voor het jaar 2017 berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd in de vierde maand voorafgaande aan het jaar t, en van deze prijsindex, gepubliceerd in de zestiende maand voorafgaande aan het jaar t, zoals deze maandelijks wordt vastgesteld. De hoogte van de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex voor het jaar 2017 bedraagt 0,2%.

18. Ingevolge artikel 41c, eerste of derde lid, van de E-wet stelt ACM de transport- en aansluittarieven voor iedere netbeheerder jaarlijks vast, waarbij ACM een correctie kan toepassen op grond van het tweede, vijfde of zesde lid van dat artikel.

[3] Besluiten van 25 augustus 2016, met kenmerken ACM/DE/2016/204793 en ACM/DE/2016/204811.

19. In het kader van een zorgvuldige voorbereiding van het onderhavige besluit heeft ACM alle afzonderlijke netbeheerders, Netbeheer Nederland en organisaties die op de elektriciteitsmarkt belangen behartigen van onder meer consumenten, zakelijke energieverbruikers en het bedrijfsleven in het algemeen, uitgenodigd voor een klankbordgroep. ACM heeft deze klankbordgroepbijeenkomst georganiseerd op 7 juli 2016. Op 13 september 2016 heeft vervolgens nog een bijeenkomst plaatsgehad met de afzonderlijke netbeheerders en Netbeheer Nederland. Beide overleggen hadden een informerend en consulterend karakter ten behoeve van onderhavig besluit.

20. Op 23 september 2016 heeft ACM het verzoek naar Enduris gestuurd om een tarievenvoorstel, als bedoeld in artikel 41b, eerste lid, van de E-wet, bij ACM in te dienen. Op 7 oktober 2016 heeft ACM het tarievenvoorstel ontvangen.

21. Op 21 oktober 2016 heeft ACM het tarievenvoorstel op haar website gepubliceerd (www.acm.nl). De Koninklijke Vereniging voor Energie, Milieu en Water (hierna: VEMW) heeft bij brief van 4 november 2016 een zienswijze ingediend.

22. Na ontvangst van het tarievenvoorstel van Enduris heeft ACM dit beoordeeld en geconcludeerd dat het voorstel aan de gestelde eisen voldoet. ACM heeft daarom geen aanvullende vragen meer gesteld. ACM beschouwt het tarievenvoorstel van 7 oktober 2016 als definitief tarievenvoorstel.

23. ACM heeft op 10 november 2016 de Tarievencode elektriciteit gewijzigd.[4] Met dit besluit is de transportcategorie ‘t/m 1x10A op het ongeschakelde net’ geïntroduceerd.

5 Vaststelling van de totale inkomsten en rekenvolumina

24. Op grond van artikel 41b, tweede lid, van de E-wet houdt ACM bij de vaststelling van de totale inkomsten voor het jaar 2017 (hierna: totale inkomsten 2017) apart rekening met de inkoopkosten transport van de netbeheerders bij TenneT TSO B.V. (zijnde de landelijke netbeheerder) en andere netbeheerders. ACM doet dit door de geschatte inkoopkosten transport zonder toepassing van de wettelijke formule toe te voegen aan de totale inkomsten

[4] Besluit van de Autoriteit Consument en Markt van 10 november 2016, met kenmerk ACM/DE/2016/206517 tot wijziging van de tariefstructuren en voorwaarden als bedoeld in de artikelen 27 en 31 van de Elektriciteitswet 1998, betreffende de introductie van een nieuwe transportcategorie,’t/m 1x10A’ op het ongeschakelde net, met bijbehorende rekencapaciteit en tarifering.

2017. Specifiek voor 2017 berekent ACM de inkoopkosten transport in drie stappen en doet dit als volgt.

25. In de eerste plaats brengt ACM de geschatte inkoopkosten transport (in het efficiëntieniveau 2016) in mindering op de begininkomsten voor het jaar 2016. In het rekenmodel behorende bij de x-factorbesluiten voor de zevende reguleringsperiode van 12 september 2016 heeft ACM voor iedere netbeheerder de begininkomsten en geschatte inkoopkosten transport opgenomen. Hieruit resulteren de begininkomsten voor het jaar 2016 (hierna: begininkomsten 2016) (exclusief inkoopkosten transport). Vervolgens past ACM de wettelijke formule toe op deze begininkomsten 2016 (exclusief inkoopkosten transport) en telt daar vervolgens de geschatte inkoopkosten transport in het prijspeil van 2017 bij op.

26. Op basis van de wettelijke formule zoals opgenomen in randnummer 12, de x- en q- factoren zoals opgenomen in randnummer 16, de cpi zoals opgenomen in randnummer 17 en de geschatte inkoopkosten transport stelt ACM de totale inkomsten 2017 exclusief correcties voor Enduris vast op EUR 71.345.240,-.

27. Op grond van artikel 41c, tweede lid, van de E-wet kan ACM de tarieven die zullen gelden in het jaar *t* corrigeren. ACM corrigeert de totale inkomsten 2017 exclusief correcties voor het volgende:

    1) Nacalculaties wijziging van de x-factorbesluiten vijfde (2011-2013) en zesde (2014-2016) reguleringsperiode;
    2) Nacalculatie ORV lokale heffingen 2015;
    3) Nacalculatie inkoopkosten transport 2015;
    4) Nacalculatie volumekorting energie-intensieve industrie 2015;
    5) Nacalculatie volumeafname door vervallen dubbel vastrecht invoeding 2016.

    Deze correcties worden nader toegelicht in de paragrafen 5.1 tot en met 5.5.

28. Voorts merkt ACM op dat zij iedere netbeheerder in staat heeft gesteld om de doelmatige kosten op te geven die deze netbeheerder in 2015 en 2016 heeft gemaakt voor de verwerving van, en investering in een bestaand net waarvoor nog niet eerder een netbeheerder was aangewezen door of met instemming van de Minister, zoals bedoeld in artikel 41b, eerste lid, onder g, van de E-wet. Geen van de netbeheerders heeft van deze mogelijkheid gebruik gemaakt, waardoor ACM voor deze kosten geen correctie heeft verwerkt in de totale inkomsten 2017.

29. Tot slot merkt ACM het volgende op met betrekking tot de (eventuele) verrekening van het

saldo tussen de maximumtarieven en de lagere gehanteerde tarieven door een netbeheerder. ACM stelt jaarlijks de maximumtarieven vast per netbeheerder. Indien een netbeheerder gedurende een bepaald jaar tarieven hanteert die onder de maximumtarieven liggen, dan kan ACM hier in dit tarievenbesluit rekening mee houden. ACM heeft besloten om dit te doen indien het saldo van latere correcties over het desbetreffende jaar zou leiden tot een lager niveau van inkomsten (een negatief saldo). ACM houdt er rekening mee door het negatieve correctiesaldo te verrekenen met de tariefruimte die een netbeheerder eerder onbenut heeft gelaten door tarieven lager dan maximumtarief te hanteren. In het onderhavige besluit overweegt ACM dat Enduris geen lagere tarieven heeft gehanteerd.

5.1 Nacalculatie wijziging van de x-factorbesluiten vijfde (2011-2013) en zesde (2014-2016) reguleringsperiode

30. ACM heeft bij besluiten van 25 augustus 2016 de x-factoren, q-factoren en rekenvolumina voor de vijfde (2011-2013) en zesde (2014-2016) reguleringsperiode opnieuw vastgesteld.[5] Voor de periode 2011-2013 zijn de x-factor en q-factor gewijzigd vastgesteld, terwijl de rekenvolumina uit de (gewijzigde) beslissing op bezwaar van 11 september 2014[6] zijn gehandhaafd. Voor de periode 2014-2016 zijn de x-factor, q-factor en rekenvolumina opnieuw en gewijzigd vastgesteld.

31. De totale inkomsten over de jaren 2011 tot en met 2013, exclusief correcties, zijn vastgesteld op grond van de (gewijzigde) beslissing op bezwaar van 11 september 2014. De totale inkomsten over de jaren 2011 tot en met 2013 zijn echter berekend op grond van een x-factor en q-factor die zijn vastgesteld op basis van onjuiste gegevens. Om die reden corrigeert ACM de totale inkomsten over de jaren 2011 tot en met 2013 met inachtneming van de (gewijzigde) beslissing op bezwaar van 25 augustus 2016. Het verschil tussen enerzijds de totale inkomsten over de jaren 2011 tot en met 2013 met gebruikmaking van de (gewijzigde) beslissing op bezwaar van 11 september 2014 en anderzijds de totale inkomsten over de jaren 2011 tot en met 2013 met gebruikmaking van de gewijzigde beslissing op bezwaar van 25 augustus 2016, calculeert ACM na. ACM verwerkt de uitkomst in de totale inkomsten 2017.

32. De totale inkomsten over de jaren 2014 tot en met 2016, exclusief correcties, zijn vastgesteld op grond van het (gewijzigde) x-factorbesluit van 11 september 2014.[7] Dit betekent dat de totale inkomsten over de jaren 2014 tot en met 2016 zijn berekend op grond van een x-factor, q-factor en rekenvolumina die zijn berekend op basis van onjuiste gegevens. Om die reden

[5] Voor de periode 2011 tot en met 2013 bij besluit van 25 augustus 2016, met kenmerk ACM/DE/2016/204793, voor de periode 2014 tot en met 2016 bij besluit van 25 augustus 2016, met kenmerk ACM/DE/2016/204811.
[6] Besluit van 11 september 2014, met kenmerk ACM/DE/2014/205146.
[7] Besluit van 11 september 2014, met kenmerk ACM/DE/2014/205163.

stelt ACM de totale inkomsten over de jaren 2014 tot en met 2016 vast met inachtneming van het (gewijzigde) x-factorbesluit 25 augustus 2016. Het verschil tussen enerzijds de totale inkomsten over de jaren 2014 tot en met 2016 met gebruikmaking van het (gewijzigde) x-factorbesluit van 11 september 2014 en anderzijds de totale inkomsten over de jaren 2014 tot en met 2016 met gebruikmaking van het (gewijzigde) x-factorbesluit van 25 augustus 2016, calculeert ACM na. ACM verwerkt de uitkomst in de totale inkomsten 2017.

5.2 Nacalculatie ORV lokale heffingen 2015

33. In het (gewijzigde) methodebesluit voor de zesde reguleringsperiode[8] heeft ACM aangekondigd na te calculeren voor het objectiveerbare regionale verschil (hierna: ORV) 'lokale heffingen'.

34. ACM beschikt nu over de feitelijke kostengegevens van het jaar 2015. Deze feitelijke kostengegevens hebben de netbeheerders in 2016 opgegeven in de reguleringsdata. Op grond van artikel 41c, tweede lid onder c, van de E-wet past ACM de totale inkomsten 2017 aan, nu de feitelijke kosten afwijken van de geschatte kosten voor lokale heffingen in 2015. ACM gaat hieronder uitgebreider in op de werking van deze nacalculatie en het daarbij gehanteerde uitgangspunt.

35. Het uitgangspunt bij de nacalculatie van het ORV Lokale Heffingen is dat ACM het verschil in inkomsten dat het gevolg is van afwijkingen tussen geschatte en feitelijke kostengegevens voor lokale heffingen (zie ook randnummer 361 van het methodebesluit voor de zesde reguleringsperiode) nacalculeert. ACM doet dit door het verschil te bepalen tussen enerzijds wat de netbeheerder in 2015 aan vergoeding voor lokale heffingen heeft gekregen op basis van de oorspronkelijke schatting in het x-factorbesluit voor de periode 2014-2016 (verwerkt in het tarievenbesluit van 2015), en anderzijds wat de netbeheerder in 2015 aan vergoeding voor lokale heffingen zou hebben gekregen als ACM bij het nemen van het x-factorbesluit voor de periode 2014-2016 had beschikt over de feitelijke kostengegevens over 2015. ACM vervangt dus de geschatte kosten voor het jaar 2015 door de feitelijke kosten zoals gerealiseerd in 2015. Dit betekent dat ACM de systematiek van de x-factor gebruikt om tot een update van de vergoeding van de kosten te komen: voor de nacalculatie berekent ACM de x-factor, en daarmee de inkomsten, alsof de feitelijke gegevens al bekend waren ten tijde van het vaststellen van het x-factorbesluit voor de periode 2014-2016. Deze werkwijze sluit volgens ACM het beste aan bij artikel 41c, tweede lid, onderdeel c, van de E-wet.

36. Dit uitgangspunt betekent het volgende voor de berekening van de nacalculatie. In de x-factorberekening zijn kostengegevens opgenomen over jaren in het recente verleden om tot een

[8] Besluit van 10 februari 2016, met kenmerk ACM/DE/2016/200756, met zaaknummer 15.0383.52.

schatting van de lokale heffingen te komen. Voor de berekening van de nacalculatie worden deze kostengegevens in de oorspronkelijke berekening vervangen door de feitelijke kostengegevens van het jaar waarvoor de nacalculatie wordt uitgevoerd. Hierbij wordt uitsluitend een correctie toegepast voor de inflatie in de tussenliggende jaren; verder blijft de berekening onveranderd. De nacalculatie wordt vervolgens berekend door de inkomsten die volgen uit de (virtueel) opnieuw berekende x-factor te verminderen met de oorspronkelijke inkomsten.

37. Wanneer aan het begin van een nieuwe reguleringsperiode de begininkomsten niet vastgesteld worden op basis van de efficiënte kosten betekent dit dat ACM niet exact het verschil tussen de geschatte en gerealiseerde kosten van de lokale heffingen vergoedt. Het belangrijkste verschil tussen wat de werkelijke kosten voor de netbeheerder waren en wat die netbeheerder uiteindelijk in totaal (dus inclusief de nacalculatie) vergoed krijgt, wordt gevormd door het zogenoemde 'ingroei-effect'. Doordat de inkomsten aan de hand van de x-factor over de periode 'ingroeien', wordt uitsluitend in het laatste jaar van de reguleringsperiode het volledige verschil tussen werkelijk gerealiseerde en reeds vergoede lokale heffingen nagecalculeerd. In de tussenliggende jaren wordt slechts een deel van dit verschil nagecalculeerd, wat een financieel voor- of nadeel tot gevolg kan hebben voor de netbeheerder. De onderbouwing van deze werkwijze is dat dit financiële voor- of nadeel ook zo zou zijn ontstaan wanneer ACM reeds de feitelijke gegevens zou hebben gehad bij het nemen van het oorspronkelijke x-factorbesluit; ook dan zou er door de werking van de x-factorsystematiek geen exacte vergoeding van de lokale heffingen tot stand zijn gekomen.[9]

38. Het uitgangspunt zoals beschreven in randnummer 35 voor de nacalculatie van het ORV Lokale Heffingen 2015 is ongewijzigd ten opzichte van het uitgangspunt dat in de afgelopen jaren is gehanteerd voor deze nacalculatie. Echter, met ingang van de reguleringsperiode 2014-2016 is er niet per definitie meer sprake van een ingroei-effect zoals dat beschreven is in randnummer 37. Per 1 juli 2011 beschikt ACM namelijk over de bevoegdheid om op basis van artikel 41c, vierde lid, van de E-wet aan het begin van een nieuwe reguleringsperiode de begininkomsten vast te stellen op het efficiënte kostenniveau (ook wel 'aanpassing begininkomsten'[10] genoemd). De kosten van lokale heffingen zijn zowel aan het begin als aan het eind van de periode een onderdeel van die efficiënte kosten en worden door gebruik van deze bevoegdheid dus een parameter bij het vaststellen van de begininkomsten. Wanneer in de nacalculatie van het ORV Lokale Heffingen de geschatte gegevens (zoals gebruikt in de oorspronkelijke x-factorberekening) vervangen worden door feitelijke gegevens, veranderen niet alleen de

[9] Zie ook: CBb 16 december 2011, ECLI:NL:CBB:2011:BU7936, r.o. 4.2.2.

[10] Eerder gebruikte ACM de term 'one-off' ter beschrijving van deze bevoegdheid. ACM heeft besloten deze term niet meer te hanteren omdat het de indruk kan wekken dat de bevoegdheid alleen tot verlaging ('off') van de inkomsten kan leiden.

eindinkomsten, maar ook de begininkomsten. De keuze om wel of niet gebruik te maken van de bevoegdheid tot aanpassing van de begininkomsten is zodoende van invloed op de wijze waarop de berekening van de nacalculatie uitpakt. Het principiële uitgangspunt (zie ook de omschrijving in randnummer 35) wordt echter niet geraakt door deze keuze.

39. In het methodebesluit voor de zesde reguleringsperiode is besloten gebruik te maken van de bevoegdheid tot aanpassing van de begininkomsten. Hierdoor hangen zowel de begininkomsten als de eindinkomsten in de x-factorberekening van netbeheerders elektriciteit af van schattingen van de kosten voor lokale heffingen. Dit heeft tot gevolg dat het ingroei-effect waarvan voorheen wel sprake was, nu niet meer van toepassing is bij de nacalculatie van lokale heffingen bij elektriciteit. De nacalculatie van lokale heffingen leidt hierdoor tot een aanzienlijk nauwkeuriger aansluiting tussen de werkelijk gemaakte kosten en de uiteindelijke vergoeding die netbeheerders krijgen. Van (grote) financiële voor- of nadelen, zoals besproken in randnummer 37, is zodoende geen sprake meer. De kleine verschillen die resteren zijn toewijsbaar aan afronding van de parameters.

40. De berekeningswijze van de nacalculatie in dit tarievenbesluit volgt de beschrijving zoals opgenomen in randnummer 35. In de x-factorberekening voor de periode 2014-2016 wordt de schatting van de efficiënte kosten (waaronder de kosten van lokale heffingen) gebaseerd op kostengegevens uit de jaren 2010 tot en met 2012. Deze schattingen worden per individuele netbeheerder voor alle drie de jaren vervangen door de gerealiseerde kosten van lokale heffingen in 2015. De gerealiseerde kosten volgen uit de reguleringsdata die netbeheerders in het voorjaar van 2016 bij ACM hebben aangeleverd. Daarbij worden de bedragen uit 2015 teruggerekend naar het juiste prijspeil, omdat anders de inflatie tussen 2010 (tot en met 2012) en 2015 dubbel zou worden meegenomen. Uit de x-factorberekening volgt bij gebruik van de nieuwe kostengegevens een nieuwe, ‘virtuele’ x-factor en bijbehorende inkomstenbedragen voor het jaar 2015. Door de werkelijke cpi van het jaar 2015 hierop toe te passen worden deze bedragen vergelijkbaar gemaakt met de oorspronkelijke totale inkomsten (exclusief correcties en exclusief inkoopkosten transport)[11] voor het jaar 2015 zoals die op basis van de geschatte gegevens berekend zijn. Het verschil tussen beide inkomstenbedragen wordt voor iedere netbeheerder het nacalculatiebedrag ORV Lokale Heffingen 2015.

5.3 Nacalculatie inkoopkosten transport 2015

41. De nacalculatie van inkoopkosten transport 2015 komt voort uit de inwerkingtreding van artikel 41b, tweede lid, van de E-wet, als gevolg van het amendement Zijlstra.[12] Hierin is bepaald dat vanaf het jaar 2012 de inkoopkosten transport volledig moeten worden nagecalculeerd. ACM

[11] Besluit van 25 augustus 2016 met kenmerk ACM/DE/2016/204811.

[12] *Kamerstukken II*, 31 904, nr. 47.

hanteert voor de totstandkoming van de nacalculatie inkoopkosten transport 2015 de gegevens uit het overzicht in 'Bijlage 1 – Resultaten' bij het x-factorbesluit elektriciteit voor de zesde reguleringsperiode.[13] Hieronder geeft ACM per stap aan hoe de nacalculatie wordt berekend.

42. Eerst wordt berekend welke vergoeding de netbeheerders al ontvangen hebben voor inkoopkosten transport in het jaar 2015 via de reguleringssystematiek (stap 1). Vervolgens wordt bepaald wat de daadwerkelijke inkoopkosten transport van de netbeheerders waren in 2015 (stap 2). Het verschil tussen de al vergoede inkoopkosten transport en de werkelijke inkoopkosten transport over het jaar 2015 is het na te calculeren bedrag. Deze stappen worden hieronder verder toegelicht.

43. Ter bepaling van de inkoopkosten transport in stap 1 en stap 2 wordt ook rekening gehouden met de inkoopkosten van netbeheerders bij boven- of naastliggende netbeheerders. Artikel 41b, tweede lid, van de E-wet maakt immers geen onderscheid naar de netbeheerder bij wie de inkoopkosten transport plaatsvinden.

44. In **stap 1** bepaalt ACM de hoogte van het bedrag dat netbeheerders reeds via de reguleringssystematiek hebben ontvangen als vergoeding voor de inkoopkosten transport in het jaar 2015. Dit bedrag vloeit voort uit het overzicht in 'Bijlage 1 – Resultaten' bij het (gewijzigde) x-factorbesluit elektriciteit voor de zesde reguleringsperiode. Bij de berekening van deze vergoeding, wordt rekening gehouden met volumeveranderingen. De reden hiervoor is dat ACM alleen die verschillen in inkoopkosten wil nacalculeren die gerelateerd zijn aan tariefverschillen en niet die verschillen die gerelateerd zijn aan veranderingen in het volume. Tegenover een volumetoename staat immers al een vergoeding doordat de netbeheerder hogere inkomsten behaalt, die deels ook dienen ter dekking van inkoopkosten transport. ACM houdt als volgt rekening met volumeveranderingen.

45. De volumeverandering is het verschil tussen enerzijds het volumeniveau 2015 op basis van rekenvolumes en anderzijds gerealiseerde volumes over 2015. In beide gevallen wordt het volumeniveau uitgedrukt in de samengestelde output van de transportdienst. De samengestelde output op basis van rekenvolumes kan worden afgelezen uit het overzicht in 'Bijlage 1 – Resultaten' bij het x-factorbesluit elektriciteit voor de zesde reguleringsperiode;[14] de samengestelde output op basis van werkelijke volumes volgt uit de reguleringsdata van de netbeheerders over het jaar 2015. De samengestelde output van de transportdienst over het jaar 2015 wordt bepaald door de gerealiseerde volumes over 2015 te vermenigvuldigen met de wegingsfactoren uit het x-factorbesluit elektriciteit voor de zesde reguleringsperiode. Hierbij

[13] Besluit van 25 augustus 2016 met kenmerk ACM/DE/2016/204811.

[14] Besluit van 25 augustus 2016 met kenmerk ACM/DE/2016/204811.

houdt ACM rekening met de volumes vóór eventuele volumekorting. Immers krijgen de netbeheerders de misgelopen inkomsten als gevolg van de volumekorting nagecalculeerd. Ook corrigeert ACM de volumeverandering voor de effecten van de HS-overdracht van Stedin naar TenneT. Vervolgens wordt hierop nog wel het correctiepercentage voor de weging van invoeding toegepast, om deze waarden vergelijkbaar te maken met de berekening op basis van de rekenvolumes waarin ook een correctie voor invoeding is opgenomen.

46. Bij de berekening van de inkomsten die netbeheerders reeds via de tarieven hebben ontvangen, neemt ACM ook de extra inkomsten mee die ACM aan de netbeheerders toekende als gevolg van de afschaffing van het systeemdienstentarief. De afschaffing van de systeemdiensten leidde tot een stijging van de inkoopkosten transport voor de netbeheerders. De netbeheerders zijn hiervoor al in de tarievenbesluiten voor het jaar 2015 gecompenseerd. Het niet rekening houden met deze eerdere vergoeding zou onterecht leiden tot een dubbele compensatie.

47. In **stap 2** wordt bepaald wat de hoogte van het bedrag van de daadwerkelijke inkoopkosten transport voor het jaar 2015 is. Hiervoor hanteert ACM per individuele netbeheerder de inkoopkosten transport voor het jaar 2015 zoals opgegeven in de reguleringsdata over 2015.

48. In **stap 3** berekent ACM per individuele netbeheerder het nacalculatiebedrag door het eindresultaat van stap 1 te verminderen op het eindresultaat van stap 2.

5.4 Nacalculatie volumekorting energie-intensieve industrie 2015

49. Op 1 januari 2015 is de E-wet gewijzigd.[15] Deze wetswijziging biedt afnemers in de energie-intensieve industrie de mogelijkheid om een korting te verkrijgen op de aan hen in rekening te brengen transportkosten. Als gevolg hiervan ontstaat er een discrepantie tussen de daadwerkelijk geleverde volumes en de door de netbeheerders gefactureerde volumes. Omdat de volumekorting niet wordt gerekend tot het normale volumerisico dat voor rekening van de netbeheerders komt, heeft ACM besloten om de effecten ervan na te calculeren op grond van artikel 41c, zesde lid, van de E-wet. ACM bepaalt de hoogte van deze nacalculatie als volgt.

50. ACM vermenigvuldigt de kortingsvolumes per afnemerscategorie met het bij de desbetreffende afnemerscategorie behorende tarief in het jaar 2015. De kortingsvolumes betreffen het verschil tussen de bruto (geleverde) en de netto (gefactureerde) volumes van de netbeheerders. ACM hanteert hierbij de kortingsvolumes op basis van de reguleringsdata over het jaar 2015 en de tarieven 2015.

[15] *Staatsblad* 2013, nr. 575.

5.5 Nacalculatie volumeafname door vervallen dubbel vastrecht invoeding 2016

51. Enduris is een van de netbeheerders waarbij deze volumeafname zich heeft voorgedaan. Zodoende wordt een nacalculatie opgenomen voor het hiervoor beschreven effect bij het vaststellen van de totale inkomsten 2017. ACM berekent de nacalculatie als volgt. De gemiddelde afname van het rekenvolume, zijnde het gemiddeld aantal aansluitingen waarop het dubbel vastrechttarief in rekening is gebracht over de periode 2010-2012,[16] wordt vermenigvuldigd met de bijbehorende vastrechttarieven voor het jaar 2016. De uitkomst hiervan vormt de nacalculatie die wordt gehanteerd in verband met het vervallen van het dubbel vastrechttarief.

5.6 Vaststelling totale inkomsten 2017 inclusief correcties

52. Gelet op het bovenstaande betreffen de correcties voor het jaar 2017 EUR -4.843.489,-. ACM stelt de totale inkomsten voor het jaar 2017 inclusief correcties voor Enduris derhalve vast op EUR 66.501.750,-. Voor de berekening van de totale inkomsten inclusief deze correcties verwijst ACM naar Bijlage 1 bij het onderhavige besluit. ACM beoordeelt het tarievenvoorstel van Enduris op basis van deze totale inkomsten 2017 inclusief correcties.

6 Beoordeling van het tarievenvoorstel

53. ACM heeft op 7 oktober 2016 het tarievenvoorstel van Enduris ontvangen. ACM beoordeelt het ontvangen tarievenvoorstel aan de hand van artikel 41b, eerste lid, van de E-wet. Daartoe toetst ACM het tarievenvoorstel onder meer aan de Richtlijnen Controle Tarieven die ACM bij het verzoek aan de netbeheerders om een voorstel in te dienen heeft meegedeeld. Deze richtlijnen zien toe op de ontwikkeling van de totale inkomsten en de individuele tarieven voor iedere netbeheerder. Eveneens toetst ACM de tarievenvoorstellen aan de Tarievencode elektriciteit.

54. Op 10 november 2016 heeft ACM de transportcategorie ‘t/m 1x10A op het ongeschakelde net’ opgenomen in de Tarievencode elektriciteit (zie ook randnummer 23). Aangezien de netbeheerders hun tarievenvoorstellen hebben verstuurd voordat ACM de Tarievencode elektriciteit wijzigde, maakt deze nieuwe categorie geen onderdeel uit van de voorstellen. ACM voegt met dit besluit deze tariefcategorie toe, en stelt het tarief voor Enduris vast op basis van de rekencapaciteit zoals met het hiervoor genoemde besluit vastgesteld in de Tarievencode elektriciteit.

[16] De volumes over de jaren 2010 tot en met 2012 zijn gebruikt om te komen tot de rekenvolumes voor de periode 2014-2016.

55. ACM heeft van VEMW een zienswijze ontvangen op de gepubliceerde tarievenvoorstellen. VEMW heeft hierbij meerdere punten aangedragen.

56. VEMW constateert allereerst dat zij de enige partij is die in de afgelopen jaren een zienswijze heeft ingediend op de tarievenvoorstellen. VEMW stelt dat ACM partijen ontmoedigt om een zienswijze in te dienen doordat ACM in het verleden niet of niet duidelijk is ingegaan op de vele vragen en opmerkingen in zienswijzen. ACM deelt deze opvatting niet en benadrukt dat zij grote waarde hecht aan de zienswijzen van belanghebbenden en deze in haar besluitvorming betrekt. Dit doet ACM bijvoorbeeld door de naar voren gebrachte punten in het tarievenbesluit te behandelen. Hierbij streeft ACM ernaar om een zo duidelijk mogelijk antwoord te geven. Voor sommige punten kiest ACM ervoor om niet binnen het huidige tarievenbesluit te reageren, omdat deze punten niet direct betrekking hebben op het tarievenbesluit. Over deze punten blijft ACM graag met VEMW in gesprek.

57. VEMW is van mening dat de tarieven een afspiegeling moeten zijn van werkelijk gemaakte kosten, mits die efficiënt en economische verantwoord zijn. De tariefvoorstellen zijn volgens VEMW onmogelijk herleidbaar, omdat niet duidelijk wordt welke factor in welke mate aan een verandering bijdraagt. VEMW verzoekt ACM dan ook in het besluit duidelijk te maken waarom tarieven stijgen en dalen en hoe de verschillen tussen netbeheerders verklaarbaar zijn. Ook stelt VEMW in haar reactie dat zonder een geschikte publicatie van de afzonderlijke boekhouding het voor belanghebbenden niet mogelijk is een onderbouwde zienswijze te geven op de voorgestelde tarieven. Om deze reden verzoekt VEMW ACM de netbeheerders alsnog opdracht te geven deze informatie te verstrekken en belanghebbenden voldoende tijd te geven hierop te reageren.

58. In hoofdstuk 3 van onderhavig besluit heeft ACM de samenhang beschreven tussen de tarievenbesluiten en de andere reguleringsbesluiten, de methode- en x-factorbesluiten. De tarievenvoorstellen moeten dan ook in dat licht worden bekeken. In de x-factorbesluiten worden de begininkomsten en de x-factor vastgesteld. Deze worden vastgesteld op basis van de werkelijk gemaakte kosten in de jaren 2013 tot en met 2015. Uit de x-factorbesluiten zijn de verschillen tussen netbeheerders, zoals de verschillen in samengestelde output, te herleiden. In het tarievenbesluit worden vervolgens de correcties verwerkt om zo tot de uiteindelijke totale inkomsten te komen. Uit de berekening van de totale inkomsten, welke onderdeel uitmaakt van het tarievenbesluit, is te herleiden wat de effecten van deze correcties zijn. Gezamenlijk vormen zij de basis voor de veranderingen in de tarieven en de verschillen tussen de netbeheerders. Door zowel de x-factormodellen als de berekening van de totale inkomsten te publiceren wil ACM de markt op een transparante manier laten zien hoe ACM tot de hoogte van de inkomsten van netbeheerders komt. Op basis van deze berekeningen beoordeelt ACM de tarieven. In het

geval een netbeheerder een tarief voorstelt dat meer dan vier procentpunt stijgt of daalt dan ACM verwacht op basis van de bovenstaande berekeningen, vraagt ACM de netbeheerders kostenonderbouwingen aan te leveren om de mutatie te kunnen beoordelen. ACM maakt deze kostenonderbouwingen niet openbaar omdat deze bedrijfsvertrouwelijke gegevens bevatten die door de netbeheerders zelf in het kader van de regulering aan ACM zijn verstrekt. Tot slot ziet ACM erop toe dat de netbeheerders relevante wetgeving naleven, waaronder de verplichting tot het voeren van een afzonderlijke boekhouding en het hanteren van transparante en non-discriminatoire tarieven.

59. VEMW maakt zich ernstige zorgen over de tariefontwikkelingen die worden gedreven door precario. VEMW stelt de allocatie van de precariokosten ter discussie, omdat deze kostenveroorzakend noch kostenreflectief is. Dit is, volgens VEMW, in strijd met de Europese regels. VEMW verzoekt ACM om een kostenallocatie voor precarioheffingen toe te passen die wel binnen de Europese regels voor netwerktarieven vallen. ACM verrekent de kosten van precario via de tarieven. De tarieven zijn hiermee gebaseerd op het kostenveroorzakingsbeginsel. De wet vereist hierbij dat de tarieven van een netbeheerder transparant en non-discriminatoir zijn. Dat wil zeggen dat een netbeheerder een uniform tarief binnen zijn verzorgingsgebied dient te hanteren per tariefcategorie. Het is voor ACM daarom niet mogelijk om binnen een bepaalde tariefcategorie qua kostenallocatie te differentiëren. Differentiëren is uitsluitend toegestaan voor zover wetgeving dit faciliteert. ACM merkt op dat de wet noch de Regeling tariefstructuren en voorwaarden[17] voorziet in een onderscheid op basis van precariolasten. Gelet hierop kan ACM een dergelijk onderscheid in de tarieven dan ook niet toestaan. Indien ACM dit wel doet, dan zijn de tarieven in strijd met het beginsel van non-discriminatie.

60. Verder brengt VEMW de tarieven voor afnemers in het verzorgingsgebied waarin voorheen Endinet B.V. (hierna: Endinet) als netbeheerder actief was[18] en het niet meenemen van eventuele synergievoordelen ter sprake. Voor een beperkt aantal grootverbruikers zou de integratie in Enexis tot grote effecten leiden. Zoals ACM in voorgaand randnummer al stelt, dient een netbeheerder in haar verzorgingsgebied een uniform tarief voor alle afnemers binnen een tariefcategorie te hanteren. Op grond van artikel 41c, eerstel lid, van de E-wet stelt ACM de maximumtarieven voor de netbeheerders vast. Dit geldt ook voor de tarieven die netbeheerder Enexis in rekening brengt bij (al) zijn afnemers. De wet voorziet echter niet in een aparte grondslag om een onderscheid te maken of overgangsmaatregel te treffen in verband met de

[17] Regeling van de Minister van Economische Zaken van 9 januari 2005, nr. WJZ 5001015, houdende regels inzake tariefstructuren en voorwaarden voor elektriciteit (Regeling inzake tariefstructuren en voorwaarden elektriciteit).
[18] Per 1 januari 2017 maakt het verzorgingsgebied van Endinet B.V. onderdeel uit van het verzorgingsgebied van Enexis B.V.

integratie van verschillende netbeheerders. Het is voor ACM derhalve niet mogelijk om (al dan niet gedurende een overgangstermijn) voor specifiek afnemers die overgaan van Endinet naar Enexis afwijkende tarieven te hanteren. Wel heeft ACM eventuele sterke effecten geprobeerd te mitigeren door de tarieven van Endinet over de afgelopen jaren al meer in lijn met de tarieven van Enexis te brengen. Overigens merkt ACM op dat de tariefeffecten voor deze afnemers niet enkel veroorzaakt worden door de integratie. Ook voor andere afnemers van Enexis vindt een tariefstijging plaatst. Het meenemen van eventuele synergievoordelen heeft betrekking op de vaststelling van de kostenbasis van de netbeheerders. ACM zal deze niet in het huidige tarievenbesluit behandelen, aangezien deze onderdeel is van de methode zoals vastgelegd in het methodebesluit.

61. Ten slotte verzoekt VEMW ACM de toets op de artikelen 3.7.5, 3.7.9 en 3.7.12 van de Tarievencode elektriciteit toe te voegen aan de ‘Richtlijnen Controle Tarieven’ en afwijkingen daarbij toe te lichten. Deze artikelen betreffen de verdeling van de kosten over de verschillende tariefdragers per tariefcategorie voor het transportafhankelijke verbruikers transporttarief. ACM zal deze toets bij de beoordeling van het eerstvolgende tarievenvoorstel in deze richtlijnen betrekken.

Beoordelingskader tarievenvoorstellen

62. ACM heeft de tarievenvoorstellen, met inachtneming hetgeen hiervoor is overwogen, op de hierna volgende punten getoetst.

63. Vanuit het principe van kostenoriëntatie vereist ACM dat de tariefmutaties die afwijken van de gemiddeld verwachte tariefmutatie, door de netbeheerder onderbouwd worden. Deze gemiddeld verwachte tariefmutatie, die per groep van tariefcategorieën kan verschillen, wordt gebaseerd op de toepassing van de x-factor, q-factor en de cumulatieve effecten van correcties op de tarieven van 2017. Uit de kostenonderbouwing moet blijken dat een afwijking van de verwachte tariefmutatie noodzakelijk is om specifiek voor de betreffende afnamecategorie tot een meer kostengeoriënteerd tarief te komen. ACM verzoekt in ieder geval om een kostenonderbouwing bij afwijkingen van meer dan vier procentpunt (positief of negatief) ten opzichte van de verwachte tariefmutatie.

64. In de tweede plaats heeft ACM de voorstellen beoordeeld op de door de netbeheerders voorgestelde deelmarktgrenzen. ACM toetst of de deelmarktgrenzen voor zowel de transporttarieven als de aansluittarieven in overeenstemming zijn met de Tarievencode elektriciteit.

65. Met inachtneming van voornoemd toetsingskader heeft ACM de individuele voorstellen getoetst.

66. ACM gaat bij de vaststelling van de tarieven uit van de rechtmatigheid van het methodebesluit en het x-factorbesluit. Dat deze besluiten nog niet onherroepelijk zijn, doet daar niet aan af. Artikel 6:16 van de Algemene wet bestuursrecht bepaalt dat de werking van een besluit niet wordt geschorst door het maken van bezwaar of het instellen van beroep. Daarom gaat ACM uit van de rechtsgeldigheid en de rechtmatigheid van het genoemde methodebesluit en x-factorbesluit.

Beoordeling voorstel Enduris

67. ACM constateert bij de beoordeling van het tarievenvoorstel van Enduris van 7 oktober 2016 dat dit tarievenvoorstel in overeenstemming is met het hierboven beschreven beoordelingskader en voldoet aan alle door artikel 41b, eerste lid, van de E-wet gestelde eisen.

Conclusie

68. ACM acht het door Enduris op 7 oktober 2016 ingediende tarievenvoorstel in overeenstemming met het hierboven beschreven beoordelingskader en stelt vast dat het voldoet aan alle door artikel 41b, eerste lid, van de E-wet gestelde eisen.

7 Dictum

69. Op grond van artikel 41c, eerste en tweede lid, van de Elektriciteitswet 1998 stelt de Autoriteit Consument en Markt de transport- en aansluittarieven voor het jaar 2017, die Enduris B.V. ten hoogste in rekening mag brengen, vast overeenkomstig Bijlage 2.

70. Bij het vaststellen van de transport- en aansluittarieven heeft de Autoriteit Consument en Markt gebruik gemaakt van de door Enduris B.V. gehanteerde deelmarktgrenzen. In Bijlage 2 bij dit besluit zijn de deelmarktgrenzen voor Enduris B.V. weergegeven.

71. Van dit besluit zal de Autoriteit Consument en Markt mededeling doen in de Staatscourant. Voorts zal zij dit besluit publiceren op haar website (www.acm.nl) en ter inzage leggen ten kantore van de Autoriteit Consument en Markt. Daarnaast is iedere netbeheerder verplicht om een exemplaar van de voor hem geldende tarieven voor een ieder ter inzage te leggen in al zijn vestigingen.

72. Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2017.

Den Haag,
Datum: 24 november 2016

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze:

w.g.

drs. F.E. Koel
Teammanager Directie Energie

Tegen dit besluit kan degene, wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken, binnen zes weken na de dag van bekendmaking van dit besluit een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij de Autoriteit Consument en Markt, Directie Juridische Zaken, Postbus 16326, 2500 BH, Den Haag. In dit bezwaarschrift kan een belanghebbende op basis van artikel 7:1a, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht, de Autoriteit Consument en Markt verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij de administratieve rechter.

Autoriteit
Consument & Markt

Besluit

Bijlage 1: Berekening van de totale inkomsten 2017

ACM heeft op haar website (www.acm.nl) het Excelbestand “Berekening totale inkomsten 2017 regionaal netbeheer elektriciteit” gepubliceerd met daarin de berekening van de totale inkomsten voor het jaar 2017.Dit bestand is gepubliceerd als bijlage bij dit tarievenbesluit, maakt hier integraal onderdeel van uit en is vindbaar op de publicatiepagina van het tarievenbesluit op www.acm.nl.

Bijlage 2: Tarievenblad

ACM heeft op haar website (www.acm.nl) het Excelbestand “Tarievenblad Enduris Elektriciteit 2017” gepubliceerd met daarin het tarievenblad dat onder meer de maximumtarieven voor Enduris B.V. bevat. Dit bestand is gepubliceerd als bijlage bij dit tarievenbesluit, maakt hier integraal onderdeel van uit en is vindbaar op de publicatiepagina van het tarievenbesluit op www.acm.nl.